

Giải pháp quản lý tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ trên không gian mạng hiện nay

Solutions for managing the ideology of young officers in cyberspace today

TRẦN QUỐC KHÁNH

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: danvov@gmail.com

PGS, TS. NGUYỄN TIẾN HẢI

Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: Tienhai68@gmail.com

Ngày nhận bài: 15/1/2026

Ngày phản biện: 23/1/2026

Ngày duyệt đăng: 20/3/2026

Chủ đề của bài viết thuộc lĩnh vực: Khoa học xã hội và nhân văn.

Tóm tắt: Trong bối cảnh không gian mạng phát triển mạnh mẽ, tư tưởng của đội ngũ sĩ quan trẻ trong Quân đội chịu tác động đa chiều, vừa tạo điều kiện thuận lợi cho học tập, rèn luyện, công tác, vừa tiềm ẩn nhiều nguy cơ phức tạp. Do vậy, việc làm rõ sự tác động của không gian mạng, đánh giá đúng thực trạng và đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm tăng cường hiệu quả quản lý tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ trước tác động trực tiếp, nhiều chiều của không gian mạng là vấn đề cấp thiết hiện nay.

Từ khóa: quản lý tư tưởng; sĩ quan trẻ; không gian mạng.

Abstract: In the context of the rapid development of cyberspace, the ideology of young officers in the military is influenced in multiple ways, creating both favorable conditions for learning, training, and work, as well as potential complex risks. Therefore, clarifying the impacts of cyberspace, accurately assessing the current situation, and proposing key solutions to enhance the effectiveness of ideological management among young officers in the face of these multidimensional influences is an urgent issue today.

Keywords: ideological management; young officers; cyberspace.

1. Đặt vấn đề

Trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, đội ngũ sĩ quan trẻ giữ vai trò nòng cốt trong tổ chức, chỉ huy và trực tiếp thực hiện nhiệm vụ ở các đơn vị cơ sở, huấn luyện, sẵn sàng chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam. Đây là lực lượng có trình độ, năng động, nhạy bén với cái mới, đồng thời chịu tác động trực tiếp và sâu sắc của quá trình hội nhập quốc tế, Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ Tư và sự phát triển mạnh mẽ của Internet, mạng xã hội. Không gian mạng đã và đang trở thành môi trường quan trọng tác động đến nhận thức, tư tưởng, tình cảm và hành vi của sĩ quan trẻ, vừa tạo điều kiện thuận lợi cho học tập, trao đổi thông tin, nâng cao trình độ, vừa tiềm ẩn nhiều yếu tố phức tạp, khó kiểm soát.

Thực tiễn cho thấy, các thế lực thù địch, phản động ngày càng lợi dụng Internet, mạng xã hội để

tuyên truyền quan điểm sai trái, xuyên tạc đường lối, quan điểm của Đảng, kích động tâm lý hoài nghi, dao động, từng bước tác động, làm suy giảm niềm tin chính trị của một bộ phận cán bộ, đảng viên trong đó có sĩ quan trẻ trong quân đội. Bên cạnh đó, mặt trái của mạng xã hội với thông tin xấu độc, thiếu kiểm chứng, lối sống thực dụng, cá nhân chủ nghĩa cũng đặt ra nhiều thách thức đối với công tác giáo dục, quản lý tư tưởng đội ngũ này. Trước yêu cầu xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, việc nghiên cứu và đề xuất các giải pháp quản lý tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ trên không gian mạng là vấn đề có ý nghĩa lý luận và thực tiễn cấp thiết hiện nay.

2. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

2.1. Tác động của không gian mạng đến tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ

Sĩ quan trẻ trong Quân đội nhân dân Việt Nam là

lực lượng cán bộ được đào tạo cơ bản, có trình độ học vấn tương đối cao, khả năng tiếp cận nhanh với khoa học, công nghệ và năng lực thích ứng tốt với những biến đổi của xã hội hiện đại. Đây là đội ngũ có tư duy năng động, nhạy bén với cái mới, giàu nhiệt huyết, có khát vọng cống hiến và ý thức vươn lên trong học tập, rèn luyện và công tác. Với đặc điểm tuổi đời, tuổi quân còn trẻ, sĩ quan trẻ thường có nhu cầu khẳng định bản thân, mong muốn được ghi nhận và dễ tiếp nhận các xu hướng, quan điểm mới trong đời sống xã hội. Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm nổi bật, sĩ quan trẻ cũng bộc lộ những hạn chế nhất định. Trong đó, kinh nghiệm thực tiễn chưa nhiều; bản lĩnh chính trị và khả năng tự “miễn dịch” trước các tác động tiêu cực chưa thật vững chắc; một bộ phận sĩ quan trẻ dễ bị chi phối bởi các luồng thông tin đa chiều, phức tạp, đặc biệt là trên không gian mạng. Sự giao thoa giữa đặc điểm tâm lý lứa tuổi, nhu cầu giao tiếp, thể hiện quan điểm cá nhân và môi trường mạng mở, khó kiểm soát đã khiến tư tưởng của đội ngũ sĩ quan trẻ trở thành đối tượng chịu tác động trực tiếp, thường

Có thể thấy, sự phát triển nhanh chóng của không gian mạng đã tạo ra những tác động toàn diện đến tư tưởng, nhận thức và hành vi của đội ngũ sĩ quan trẻ. Về mặt tích cực, không gian mạng mở ra điều kiện thuận lợi để sĩ quan trẻ học tập, tiếp cận nhanh chóng các nguồn thông tin, tri thức khoa học và thực tiễn phong phú; qua đó góp phần nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực tư duy và khả năng cập nhật kiến thức mới. Thông qua các nền tảng số, “bình dân học vụ số”, hệ thống thông tin và mạng xã hội chính thống của Đảng, Nhà nước và Quân đội, sĩ quan trẻ có thêm nhiều kênh để học tập, nghiên cứu, trao đổi kinh nghiệm công tác, rèn luyện kỹ năng lãnh đạo, chỉ huy và quản lý đơn vị. Thông qua các nền tảng mạng xã hội như Tiktok, zalo, facebook, youtube... cũng giúp mở rộng giao lưu, tăng cường khả năng nắm bắt tình hình, tiếp cận kịp thời, nhanh chóng các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước, Quân đội; góp phần củng cố niềm tin chính trị và ý thức trách nhiệm trong thực hiện nhiệm vụ.

Tuy nhiên, không gian mạng đã, đang và sẽ tiềm ẩn nhiều yếu tố phức tạp, tác động tiêu cực đến tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ. Các thế lực thù địch, phản động lợi dụng không gian mạng để lan truyền thông tin xấu độc, xuyên tạc lịch sử, phủ nhận vai trò lãnh

đạo của Đảng, bôi nhọ hình ảnh của lãnh đạo và quân đội, kích động tư tưởng hoài nghi, dao động về chính trị. Với đặc điểm lan truyền nhanh, phạm vi rộng, khó kiểm soát và dễ tạo hiệu ứng tâm lý đám đông, các thông tin sai trái này có thể từng bước tác động, làm suy giảm “sức đề kháng” về tư tưởng của một bộ phận sĩ quan trẻ nếu không được định hướng, quản lý kịp thời. Bên cạnh đó, sự đa dạng và phức tạp của môi trường mạng cũng dễ dẫn đến tình trạng tiếp nhận thông tin thiếu chọn lọc, lệch chuẩn về nhận thức và giá trị sống. Một số sĩ quan trẻ có biểu hiện sa đà vào mạng xã hội, “nghiện mạng xã hội”, đề cao cái tôi cá nhân, bị chi phối bởi lối sống thực dụng, từ đó ảnh hưởng đến ý thức tổ chức kỷ luật, tinh thần trách nhiệm và tác phong quân nhân. Việc sử dụng mạng xã hội thiếu kiểm soát dẫn đến làm giảm hiệu suất công việc, bỏ bê đơn vị, không sâu sát bộ đội; mặt khác còn tiềm ẩn nguy cơ vi phạm kỷ luật quân đội, lộ lọt thông tin, bí mật quân sự, ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng thực hiện nhiệm vụ của đơn vị và toàn quân.

Như vậy, không gian mạng đã tác động đến tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ một cách toàn diện và sâu sắc; vừa tạo ra những cơ hội thuận lợi, vừa đặt ra nhiều thách thức đối với công tác quản lý tư tưởng trong quân đội hiện nay. Nhận thức đúng và đầy đủ về đặc điểm của sĩ quan trẻ cũng như những tác động hai mặt của không gian mạng là cơ sở quan trọng để đề xuất và triển khai các giải pháp quản lý tư tưởng phù hợp, hiệu quả, đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội hiện đại trong tình hình mới.

2.2. Thực trạng quản lý tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ trên không gian mạng

Trong những năm qua, trước tác động ngày càng mạnh mẽ của không gian mạng; cấp ủy, chỉ huy các cơ quan, đơn vị, nhà trường trong toàn quân đã quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai nhiều chủ trương, biện pháp nhằm tăng cường quản lý tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ trên môi trường mạng. Nhận thức và trách nhiệm của cấp ủy, chỉ huy, cơ quan chính trị các cấp đối với quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng từng bước được nâng lên. Nhiều đơn vị đã chủ động cụ thể hóa các nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và quản lý hoạt động sử dụng không gian mạng trong quân đội. Công tác giáo dục

chính trị, tư tưởng cho sĩ quan trẻ được quan tâm đổi mới về nội dung và hình thức, bước đầu gắn với đặc điểm tâm lý, nhu cầu và thói quen tiếp cận thông tin trên môi trường số. Bên cạnh đó, việc ban hành và thực hiện các quy định, quy chế về quản lý, sử dụng mạng xã hội trong quân đội ngày càng được chú trọng, nhất là “Quy chế công tác quản lý tư tưởng quân nhân, nắm và định hướng dư luận trong quân đội” (Tổng Cục Chính trị, 2025). Một số đơn vị đã xây dựng và duy trì hoạt động của “Lực lượng 47” nòng cốt trong tham gia đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng; kịp thời định hướng dư luận, cung cấp thông tin chính thống, góp phần giữ vững trận địa tư tưởng. Ý thức chấp hành kỷ luật phát ngôn, kỷ luật sử dụng mạng xã hội của đa số sĩ quan trẻ được nâng lên.

Tuy nhiên, việc quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng vẫn còn bộc lộ một số hạn chế. Ở một số đơn vị, việc nắm bắt tình hình tư tưởng trên môi trường mạng chưa kịp thời, còn mang tính bị động; nội dung, phương thức quản lý chậm đổi mới, chưa theo kịp sự phát triển nhanh của công nghệ và các nền tảng mạng xã hội. Công tác giáo dục, định hướng tư tưởng cho sĩ quan trẻ trên không gian mạng ở một số nơi còn nặng về tuyên truyền một chiều, thiếu tính tương tác, chưa thực sự hấp dẫn đối tượng trẻ. Ngoài ra, việc phối hợp giữa các lực lượng trong quản lý tư tưởng trên không gian mạng có nơi chưa chặt chẽ; cơ chế kiểm tra, giám sát, phát hiện và xử lý vi phạm chưa đồng bộ. Một bộ phận sĩ quan trẻ còn hạn chế về kỹ năng nhận diện thông tin xấu độc, chưa hình thành “sức đề kháng” tư tưởng vững chắc, dễ bị tác động bởi những luồng thông tin trái chiều. Trong khi đó, nguồn nhân lực chuyên trách và điều kiện kỹ thuật phục vụ công tác quản lý tư tưởng trên không gian mạng ở một số đơn vị còn thiếu, cách làm còn mang tính hình thức, chưa đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ.

2.3. Giải pháp quản lý tư tưởng đội ngũ sĩ quan trẻ trong quân đội trên không gian mạng hiện nay

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy các cấp đối với công tác quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng

Đây là giải pháp có ý nghĩa quyết định, bảo đảm cho công tác quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng được triển khai thống nhất, chặt chẽ và

hiệu quả. Cấp ủy, chỉ huy các cấp cần nhận thức đầy đủ rằng không gian mạng đã trở thành một “mặt trận tư tưởng” đặc biệt, gắn chặt với nhiệm vụ bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong quân đội. Do đó, việc quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng phải được đặt dưới sự lãnh đạo trực tiếp, toàn diện của cấp ủy đảng, sự chỉ huy thống nhất của người chỉ huy đơn vị.

Trước hết, các cấp ủy, tổ chức đảng cần đưa nội dung quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng vào nghị quyết lãnh đạo, kế hoạch công tác hằng năm của cấp ủy, đơn vị; xác định rõ mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ và trách nhiệm của từng tổ chức, lực lượng. Cấp ủy, chỉ huy phải thường xuyên quan tâm nắm chắc tình hình tư tưởng sĩ quan trẻ, nhất là những vấn đề nảy sinh trên môi trường mạng, kịp thời định hướng, giải quyết ngay từ cơ sở, không để bị động, bất ngờ. Bên cạnh đó, cần phát huy vai trò tham mưu của cơ quan chính trị trong tham mưu, ban hành hướng dẫn; tổ chức thực hiện, kiểm tra và sơ kết, tổng kết công tác quản lý tư tưởng trên không gian mạng. Thông qua đó, nâng cao hiệu lực lãnh đạo, chỉ đạo, tạo sự thống nhất về nhận thức và hành động trong toàn cơ quan, đơn vị, góp phần xây dựng đội ngũ sĩ quan trẻ có bản lĩnh chính trị vững vàng, kiên định trước những tác động phức tạp của internet, mạng xã hội hiện nay.

Hai là, đổi mới nội dung, hình thức giáo dục chính trị, tư tưởng cho sĩ quan trẻ đáp ứng yêu cầu trong điều kiện chuyển đổi số mạnh mẽ như hiện nay

Giáo dục chính trị, tư tưởng là giải pháp cơ bản, lâu dài nhằm xây dựng “sức đề kháng” tư tưởng cho đội ngũ sĩ quan trẻ trước những tác động tiêu cực từ không gian mạng. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: “Tư tưởng đúng thì hành động mới khỏi sai lạc và mới làm trọn nhiệm vụ cách mạng được” (Hồ Chí Minh, 2011, T.6). Trong bối cảnh hiện nay, nội dung và hình thức giáo dục cần được đổi mới theo hướng linh hoạt, hiện đại, phù hợp với đặc điểm tâm lý, nhu cầu và phương thức tiếp nhận thông tin của sĩ quan trẻ. Về nội dung, cần tập trung giáo dục nâng cao nhận thức chính trị, củng cố niềm tin vào mục tiêu, lý tưởng của Đảng, bản chất cách mạng, truyền thống vẻ vang của Quân đội nhân dân Việt Nam; đồng thời trang bị cho sĩ quan trẻ kiến thức, kỹ năng nhận diện, phân tích, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch

trên không gian mạng. Nội dung giáo dục phải gắn với những vấn đề thực tiễn đang đặt ra, tránh chung chung, giáo điều. Về hình thức, cần đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, sử dụng hiệu quả các nền tảng số, mạng xã hội chính thống của quân đội, cơ quan, đơn vị để truyền tải nội dung giáo dục một cách sinh động, hấp dẫn, có tính tương tác cao. Kết hợp giữa giáo dục trực tiếp với giáo dục trực tuyến, giữa tuyên truyền một chiều với trao đổi, đối thoại, qua đó nâng cao bản lĩnh, niềm tin của sĩ quan trẻ, giữ vững trận địa tư tưởng trong đơn vị.

Ba là, phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác của đội ngũ sĩ quan trẻ trong tự quản lý, tự rèn luyện trước tác động của Internet, mạng xã hội hiện nay

Quản lý tư tưởng trên không gian mạng chỉ thực sự bền vững khi gắn chặt với việc phát huy vai trò chủ động, tự giác của mỗi sĩ quan trẻ. Do đó, cần coi trọng giáo dục ý thức trách nhiệm, tinh thần tự quản lý, tự rèn luyện trong việc sử dụng mạng xã hội và các nền tảng số. Trước hết, cần giúp sĩ quan trẻ nhận thức rõ trách nhiệm chính trị của bản thân khi tham gia không gian mạng, hiểu rõ ranh giới giữa quyền tiếp cận thông tin và nghĩa vụ chấp hành kỷ luật quân đội, kỷ luật phát ngôn. Mỗi sĩ quan trẻ phải tự giác tuân thủ các quy định về bảo mật, an ninh thông tin, không đăng tải, chia sẻ, bình luận các nội dung trái với quan điểm, đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước và kỷ luật quân đội; nhất là cảnh giác với các luận điệu xuyên tạc rất tinh vi, lẫn lộn thật giả trên không gian mạng. Bên cạnh đó, cần xây dựng môi trường “văn hóa mạng” lành mạnh trong đơn vị, khuyến khích sĩ quan trẻ sử dụng không gian mạng vào mục đích học tập, nghiên cứu, trao đổi chuyên môn, lan tỏa những giá trị tích cực. Thông qua đó, từng bước hình thành thói quen sử dụng mạng xã hội có văn hóa, có trách nhiệm, góp phần nâng cao hiệu quả tự quản lý tư tưởng trong đội ngũ sĩ quan trẻ.

Bốn là, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát và phối hợp các lực lượng trong quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng

Kiểm tra, giám sát và phối hợp lực lượng là giải pháp quan trọng nhằm bảo đảm tính nghiêm minh, hiệu quả và đồng bộ trong quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng. Các cấp cần thường xuyên rà soát, hoàn thiện hệ thống quy định, quy chế, hướng dẫn về quản lý, sử dụng mạng xã hội trong quân đội

và từng cơ quan, đơn vị bảo đảm rõ ràng, thống nhất và phù hợp với thực tiễn. Cấp ủy, chỉ huy và cơ quan chính trị các cấp cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát việc chấp hành kỷ luật sử dụng không gian mạng của sĩ quan trẻ, nhất là việc tham gia đăng tải, chia sẻ, bình luận quan điểm trên mạng xã hội; kịp thời phát hiện, uốn nắn những biểu hiện lệch lạc về tư tưởng, nhận thức và hành vi. Việc xử lý vi phạm phải được thực hiện nghiêm túc, đúng quy định, kết hợp chặt chẽ giữa giáo dục, thuyết phục với xử lý kỷ luật, nhằm nâng cao tính răn đe và phòng ngừa. Đồng thời, cần tăng cường phối hợp giữa cơ quan chính trị, cơ quan bảo vệ an ninh, tổ chức quần chúng và địa phương, gia đình sĩ quan trẻ trong quản lý tư tưởng trên không gian mạng; tạo thành “thế trận” quản lý tư tưởng vững chắc, góp phần giữ vững trận địa tư tưởng của Đảng trong quân đội và đơn vị hiện nay.

3. Kết luận

Trong bối cảnh không gian mạng phát triển mạnh mẽ, tư tưởng của đội ngũ sĩ quan trẻ trong Quân đội chịu tác động ngày càng sâu sắc và đa chiều. Bên cạnh những tác động tích cực, không gian mạng cũng tiềm ẩn nhiều nguy cơ phức tạp, khó đoán định. Việc quản lý tư tưởng sĩ quan trẻ trên không gian mạng không chỉ nhằm phòng ngừa, ngăn chặn các biểu hiện lệch lạc về nhận thức, mà còn góp phần xây dựng bản lĩnh chính trị, củng cố niềm tin và định hướng hành vi đúng đắn cho đội ngũ sĩ quan trẻ. Do đó, các cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan chính trị, người chỉ huy các cấp cần thực hiện đồng bộ các giải pháp trên, sẽ góp phần giữ vững trận địa tư tưởng của Đảng trong quân đội, xây dựng đội ngũ sĩ quan trẻ vững vàng về chính trị, đạo đức và lối sống, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững bước tiến vào kỷ nguyên vươn mình của dân tộc trong thời đại mới./

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương Đảng (2018). *Nghị quyết số 35-NQ/TW, 22/10/2018 về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới*.

2. Hồ Chí Minh (2011). “Nói chuyện tại hội nghị toàn quốc lần thứ nhất về công tác huấn luyện và học tập”. *Toàn tập*. Nxb. Chính trị Quốc gia - Sự thật. T.6, tr.360.